

NOTAT

Initiativer til fremme af mere lige kønsfordeling på uddannelser igangsæt af skiftende regeringer fra 2010 til 2021

31. maj 2021

J.nr. 2021 - 2453

Ligestillingsafdelingen
Anne Bendixen

Initiativer fra 2021

Køn og ligestilling i dagtilbud og grundskoler: Rådet for Børns Læring, der rådgiver børne- og undervisningsministeren, fortsætter i 2021 sit fokus på køn og ligestilling. Her stilles skarpt på ligestillingsudfordringer, herunder kønsstereotype normer, i dagtilbud og grundskoler samt den eventuelle sammenhæng med elevers uddannelsesvalg senere i livet. I 2021 planlægger formandskabet for Rådet for Børns Læring en undersøgelse af de meget få mænd, der arbejder som pædagoger i dagtilbud.

Alliance til fremme af ligestilling på erhvervsuddannelserne: Ligestillingsministeren vil i 2021 arbejde for at danne en alliance bestående af repræsentanter fra erhvervsuddannelserne og relevante interessenter, der skal komme med forslag til, hvordan uddannelsesinstitutionerne kan arbejde med ligestilling og fremme en mere ligelig kønsfordeling i elevsammensætningen.

Mål om mere ligelig kønsbalance i uddannelser i de strategiske rammekontrakter for de videregående uddannelsesinstitutioner: Siden 2018 har der i flere af de nuværende, strategiske rammekontrakter mellem UFM og uddannelsesinstitutionerne indgået en mere ligelig kønsbalance som mål for institutionen. Eksempelvis IT-Universitetet i Københavns mål om at udanne flere kvindelige tekniske it-specialister. Der skal i 2021 indgås nye kontrakter gældende for 2022-2025. Her forventes styrket ligestilling ligeledes at blive et fokusområde.

Initiativer fra 2020

Statistikoversigt over kønsbalancen på de kunstneriske uddannelser: I 2020 samlede Kulturministeriet i forbindelse med en større indsamling af data om kønsbalancen i musikindustrien, en statistikoversigt over kønsbalancen på de kunstneriske uddannelser med et særligt blik på uddannelser med en traditionel overvægt af mandlige studerende såsom dirigent- og instruktøruddannelserne.

Indsatser mod seksuel chikane: Der blev i 2020 sat fokus på at adressere udfordringer med sexismen og seksuel chikane bl.a. mhp. at bidrage til stu-

diemiljøer, hvor alle køn kan føle sig velkomne. I 2020 blev der således tilføjet spørgsmål om seksuel chikane og sexisme i Uddannelses- og Forskningsministeriets spørgeskema Uddannelseszoom, som udsendes til alle studerende.

Initiativer mod seksuel chikane: Børne- og Undervisningsministeren godkendte i 2020 en initiativbeskrivelse i regeringsudspillet om seksuel chikane til forebyggelse og håndtering af sexisme /sexchikane på hele ministeriets område. Initiativerne omfatter fremadrettet på eud bl.a. styrket psykisk arbejdsmiljø på erhvervsskolerne, social/psykologisk/personlig rådgivning, præcisering af faglige udvalgs tilsyn med lærepladser og dialog med brancher, hvor seksuel chikane er et særligt problem. Initiativerne flugter med anbefalinger i rapporten ”Minoritetskøn på erhvervsuddannelser”(2020) fra Institut for Menneskerettigheder.

Fagligt gab mellem drenge og piger i skolen: I 2020 blev der igangsat en analyse af det faglige gab mellem drenge og piger i folkeskolen samt ved overgangen til ungdomsuddannelser mv.

Initiativer fra 2019

Midler afsat på forskningsreserven for 2019 til forskning i bl.a. unges uddannelsesvalg: Med aftalen om fordeling af forskningsreserven i 2019 blev der afsat 50 mio. kr. under overskriften ’Mennesker og samfund (FORSK2025)’, som bl.a. kunne uddeles til forskningsprojekter om unges uddannelsesvalg i forhold til videregående uddannelser. Aftalen blev indgået mellem den daværende regering (V, LA, K) og Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Alternativet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti. I forlængelse heraf blev der udmøntet midler fra Danmarks Frie Forskningsfond til et forskningsprojekt, der omhandler kønsproblematikker i relation til uddannelsesvalg.

Øget optag på STEM-uddannelser: Der blev i 2019 fordelt 102 millioner kr. til kapacitetsopbygning og øget optag blandt de uddannelsesinstitutioner, som i perioden 2017-2019 har afvist kvalificerede ansøgere til STEM-uddannelser (*Science, Technology, Engineering and Mathematics*), fordi der ikke var studiepladser nok til alle kvalificerede ansøgere. Bevillingen skulle anvendes til at optage flere ansøgere på de STEM-uddannelser, der måtte afvise kvalificerede ansøgere, samt et øget fokus på at få flere kvinder til at søge STEM-uddannelser.

Kampagnen Social+Sundhed: Sundhedsstyrelsen udarbejdede i 2020 kampagnen ”Social+Sundhed”, der skulle skabe opmærksomhed om social- og sundhedsuddannelserne med henblik på at øge optaget. Kampagnen var et rekrutteringsinitiativ, der udsprang af et initiativ fra finansloven for 2019

ved navn *Kampagner for image og fastholdelse, der skulle styrke attraktiviteten og fastholdelsen af medarbejdere på sundheds- og ældreområdet*. Sundhedsstyrelsen kører i samarbejde med Danske SOSU-skoler, KL, FOA og Danske Regioner kampagnen på hjemmesiden www.socialsundhed.dk samt kanaler på Facebook, YouTube, Snapchat og Instagram. Det centrale budskab er Faglighed gør en forskel. Kampagnen er videreført i 2021 med bl.a. et særligt fokus på mandlige og voksne elever.

Overvejelser om kønsbalance ifm. Puljen for Kunstnerisk Udviklingsvirksomhed: I ansøgningsrunden 2019 til Puljen for Kunstnerisk Udviklingsvirksomhed blev der tilføjet et krav om "overvejelser om kønsbalance". Ved ansøgning om støtte skulle der redegøres for overvejelser om gruppens eller samarbejdets køns sammensætning. Initiativets formål var ikke en lige fordeling af puljens midler mellem mænd og kvinder, men at stimulere dialog og konstruktive overvejelser blandt projektudviklerne på de kunstneriske uddannelsesinstitutioner.

Initiativer fra 2018

Fokus på piger og teknologiforståelse: Undervisningsministeriet gennemførte i 2018 i samarbejde med Ligestillingsafdelingen en konference om piger og teknologiforståelse, som skulle give inspiration til, hvordan pigers interesse for teknologiforståelse kan fremmes.

Forligsprojekt F-24: Rekruttering til værnepligten: Der blev i 2018 gennemført en øget mangfoldighedsindsats, som bl.a. skulle understøtte rekruttering af de mange forskellige kompetencer som efterspørges på Forsvarets og Beredskabsstyrelsens mange uddannelser og job efter endt værnepligt.

Regulering af højdekravet for kvinder ved Den Kongelige Livgarde: For kvinder ændredes højdekravet til 169 cm (tidligere 175 cm for begge køn) i 2018. Formålet var at gøre op med en utilsigtet indirekte diskrimination, idet kvinder gennemsnitligt ikke er lige så høje som mænd.

Teknologipagten: Teknologipagten blev etableret i 2018 med det formål at få flere til at uddanne sig inden for og interessere sig for STEM (science, technology, engineering and mathematics). TeknologipagtRådet, som sætter den strategiske retning for Teknologipagten, har et særligt fokus på temaet kvinder i STEM. Under Teknologipagten er der en række projekter, som understøtter, at der kommer flere kvinder med naturvidenskabelige, digitale, tekniske og ingeniørfaglige uddannelser – både på erhvervsuddannelses- og videregående uddannelsesniveau. Projekterne drives af aktører i hele landet.

Styrkede undervisningsmiljøer i erhvervsuddannelserne: Som en del af den politiske aftale 'Fra folkeskole til faglært – Erhvervsuddannelser til

fremtiden' fra 2018 blev det besluttet at igangsætte en landsdækkende indsats for at udvikle og udbrede god praksis om undervisningsmiljøer samt styrke gode undervisningsmiljøer for henholdsvis mænd i traditionelle kvindedefag og kvinder i traditionelle mandefag. Den landsdækkende indsats blev udmøntet som en ansøgningspulje med i alt 4 mio. kr. til fordeling, hvor udbydere af eud over hele landet kunne søge om tilskud til projekter, der bidrog til at styrke undervisningsmiljøet, herunder med fokus på kønsaspektet. Ansøgningsfristen udløb i 2020.

Midler til at styrke optaget af kvinder på de maritime uddannelser: Der blev i 2018 bevilget 500.000 kr. til at styrke optaget af kvinder på maskinmester- og skibsføreruddannelserne, hvor kvinder udgør en meget lille andel. Projektet blev gennemført fra 2020 af uddannelsesinstitutionerne og havde især fokus på at skabe en sundere kultur til søs for begge køn og på at udbrede kendskabet til mulighederne med en maritim uddannelse til en bredere målgruppe.

Initiativer fra 2017

Eux-kampagne: Eux-kampagnen, der kørte første gang i 2017, har ikke haft et primært fokus på køn, men kønsaspektet har alligevel været et fokuspunkt igennem kampagneperioden. Der var løbende overvejelser om, hvordan kampagnen kunne benytte positive rollemodeller, der udfordrer stereotypen om klassiske kvinde- og mandefag. Dette kom til udtryk i et samarbejde med projektet Boss Ladies, der arbejder på at stimulere piger og kvinders interesse for at søge ind i bygge-, anlægs- og installationsbrancherne. Eux-kampagnen understøttede Boss Ladies' mission ved at understrege tilgangen i eux, hvor eleverne kan få det hele – både en teknisk erhvervsuddannelse og en studentereksamen.

Rapport fra Udvalget om ligestilling i dagtilbud og uddannelse: I 2017 fik Børne og Undervisningsministeriet udarbejdet en rapport om ligestilling mellem kønnene og en større bevidsthed om køn i uddannelsessystemet fra daginstitution til universitet.

Initiativer fra 2016

Ligestilling i dagtilbud og mandlige pædagoger: Der blev i 2016 igangsat en kampagne med inddragelse af blandt andre KL, BUPL og professionshøjskoler. Kampagnen indeholdt blandt andet informationsmateriale rettet mod daginstitutioner og kommuner om mangfoldighed i medarbejderskaren, og hvordan mandlige pædagoger kan tiltrækkes og fastholdes.

Initiativer fra 2015

Kortlægning af udfordringer for piger i STEM: Under det danske formandskab for Nordisk Ministerråd i 2015 blev der iværksat et projekt om køn, ligestilling og uddannelse med fokus på piger i STEM-fag (Science, Technology, Engineering og Math). Undersøgelsen indeholdt både en kortlægning af udfordringer for rekruttering og fastholdelse af piger i STEM-fag samt en håndbog med praktiske eksempler og anbefalinger til aktører på uddannelsesområdet.

Initiativer fra 2014

Reform af pædagoguddannelse: Med reformen indførtes i 2014 et obligatorisk undervisningsmodul om 'køn, seksualitet og mangfoldighed', så alle pædagogstuderende nu undervises om kønsidentitet og ligestilling med henblik på at kunne understøtte mangfoldighed og lige muligheder mellem kønnene.

Initiativer fra 2013

Pulje om fremme af mandlige pædagoger: I 2013 blev "Puljen til fremme af mangfoldighed og flere mandlige pædagoger i daginstitutioner" udbudt til konkrete projekter, der satte fokus på øget mangfoldighed inden for det kønsopdelte arbejdsmarked, fx hvordan man konkret kan tiltrække og fastholde flere mandlige pædagoger på daginstitutionsområdet. Der blev udarbejdet inspirationsmateriale, der samlede op på projekterne med anbefalinger vedr. fremme af mangfoldighed og flere mandlige pædagoger i daginstitutioner til landets kommuner og dagtilbud.

Initiativer fra 2012

Musiklejr for piger: I musikhandlingsplanen 2012-2015 indgik et initiativ målrettet børn og unge piger med henblik på at synliggøre rollemodeller samt nuancere pigers og kvinders instrumentvalg og musikalske karrierevalg. Initiativet bestod af musikcampen Pop-Pilot for piger i alderen 13-16 år støttet af bl.a. Statens Kunstfond. Pop-Pilot har vist sig levedygtigt og arrangeres årligt af ROSA (Dansk Rock Samråd) i samarbejde med Ungdommens Hus Fredericia. Projektet modtager støtte fra KODA, Dansk Artist Forbund og Dansk Musiker Forbund.

Mænd til kvindeuddannelser og kvinder til mandeuddannelser: I 2012-2013 blev der gennemført en undersøgelse med en række analyser, som skulle bidrage med viden om barrierer og best practice for, hvordan man kunne øge optaget af mandlige ansøgere på 'kvindeuddannelser' og kvindelige ansøgere på 'mandeuddannelser'.

Fokus på drenges drop-out af uddannelsessystemet: Som en del af en helhedsorienteret indsats for udsatte drenge gennemførte Ministeriet for

Børn og Undervisning i 2012 de satspuljefinansierede projekter “Brug For Alle Unge” og “Fastholdelseskaravanen”. Disse arbejdede gennem en håndholdt opsøgende indsats med aktiviteter, som fremmede fastholdelse af etniske minoritetsdrengene i uddannelse. Aktiviteterne blev igangsat i samarbejde med lokale aktører, herunder skoler, Ungdommens Uddannelsesvejledning og uddannelsesinstitutioner.

Initiativer fra 2011

”I praktik som problemknuser” – piger i naturvidenskab og teknologi: For at motivere flere piger til at vælge naturvidenskabelige og tekniske fag iværksatte ligestillingsministeren i 2011 i samarbejde med ’Et frit uddannelsesvalg – køn må ikke være en begrænsning’ og ingeniørforeningen IDA projektet “I praktik som problemknuser” – piger i naturvidenskab og teknologi. Projektet skulle bidrage til at få pigers øjne op for alle de udfordrende naturfaglige og teknologiske problemstillinger, man kan arbejde med og give dem praktisk “hands on”-erfaring med fagene.

Forsvarsministeriets Mangfoldighedspolitik 2011: Med Forsvarsministeriets mangfoldighedspolitik fra 2011 blev der sat fokus på at skabe en mere mangfoldig medarbejdersammensætning med afsæt i en kompetencemæssig forståelse af mangfoldighedsbegrebet. Politikken fokuserede primært på rekruttering og fastholdelse af kvinder til de uniformerede stillinger samt etniske minoriteter.

Nye optagelseskrav til lokomotivføreruddannelse: Transportministeriet, Undervisningsministeriet og Trafikstyrelsen undersøgte i foråret 2011 mulighederne for at ændre uddannelsesformen og optagelseskravet for den offentlige lokomotivføreruddannelse. Disse blev vurderet at have en negativ effekt på antallet af kvinder og ikke-etniske danskere i lokomotivførerhvervet og generelt at diskriminere kompetente ansøgere til uddannelsen. Overenskomstkravene er siden 2015/2016 blevet lempet over årene, og der er sket ændringer og tilpasninger i kompetencekravene til lokomotivføreruddannelsen.

Initiativer fra 2010

Hjemmeside med viden til unge, der står over for at skulle vælge uddannelse: Hjemmesiden ’Fremtiden er din’ har siden 2010 – blandt andet ved brug af rollemodeller – vist unge, at det kan lade sig gøre at træffe et utraditionelt uddannelsesvalg. Hjemmesiden retter sig også mod forældre og vejledere med gode råd til, hvordan de kan bidrage til, at den enkelte pige og dreng vælger ud fra deres personlige talent og evner. I 2014 blev hjemmesiden opdateret med nye rollemodeller og en særlig side om vejledning og uddannelsesvalg.

Pulje til fremme af ligestilling: Som led i satspuljeaftalen for 2010 blev der afsat 5,0 mio. kr. i hvert af årene 2010 til 2013 til en pulje til fremme af ligestilling. Puljens formål var at bidrage til at nedbryde kønsbestemte barrierer og dermed sikre, at alle har lige muligheder i forhold til at gennemføre en uddannelse, opnå fast tilknytning til arbejdsmarkedet og deltage i samfundslivet generelt. Puljen blev udmøntet i form af støtte til bl.a. en række projekter, der skulle udvikle og fremme metoder til, at flere drenge gennemfører en ungdomsuddannelse samt projekter, der skulle fremme, at drenge og piger bruger hele det varierede udbud af uddannelser.

Kortlægning af drengenes uddannelsesforløb: I 2010 blev der af minister for ligestilling i samarbejde med Forum 100% igangsat en undersøgelse af, hvor drengene bliver af efter endt gymnasial uddannelse, og hvorfor de fravælger en videregående uddannelse. Undersøgelsen skulle også se på, om der er forskel imellem etnisk danske drenge og drenge med indvandrerbaggrund. Undersøgelsen kom i 2011 med ny viden om, hvorfor flere drenge end piger fravælger uddannelse, samt hvad forskellige undervisningsformer betyder for drengenes skoleengagement.

US Clean Energy Ministerial: Klima- og energiminister og minister for ligestilling tilsluttede sig i juli 2010 initiativet "Clean Energy Education and Empowerment" og iværksatte i samarbejde med blandt andet videnskabsministeren forskellige former for kommunikationsaktiviteter, som skulle motivere unge kvinder i Danmark til at arbejde med teknisk- og naturvidenskabelige emner inden for energiområdet.